

Absolūtisms

Absolūtā monarhija ir neierobežota monarha vara, kad valdnieks viens pats pieņem lēmumus un rīkojas saskaņā ar tiem.

Absolūtās monarhijas galvenās pazīmes:

- vienota valsts pārvalde, kuru veido ierēdņi;
- pastāvīga armija;
- vienota valsts nodokļu sistēma un likumdošana;
- valdnieka kontrole pār baznīcas dzīvi;
- vienota valsts saimnieciskā politika.

Absolūtās monarhijas apstākļos valsts attīstību lielā mērā noteica valdnieka personība un viņa spēja risināt valsts pārvaldes jautājumus un veidot attiecības ar kaimiņiem.

Tomēr monarham bija jārēķinās ar:

- baznīcas ietekmi un varu, jo kopš viduslaikiem baznīca tiecās iegūt noteicošo lomu valstī;
- bagāto iedzīvotāju slāni, kas veidojās jaunajos laikos. Viņi nebija augstmaņi, bet spēja ietekmēt valsts varu, jo aizdeva valdniekiem naudu karošanai un citām vajadzībām;
- valsts pārvaldes tradīcijām – dažās valstīs pastāvēja parlaments vai kārtu pārstāvju sapulce, citās karalim bija ietekmīgi padomnieki (padomdevēji).

Jau 16. gadsimtā iezīmējās tendence – varas koncentrēšanās vienpersoniski valdnieka rokās, tomēr absolūtisms kā politiska sistēma spilgti izpaudās un nostiprinājās tikai 17.–18. gadsimtā.

Spānijas karalistē absolūtisms radās 16. gadsimtā, kad tika pabeigta Pireneju pussalas zemju iekarošana (izņemot Portugāli). Madride kļuva par galvaspilsētu. Katoļticības aizstāvēbai izveidoja inkvizīciju. Provinču autonomija (patstāvība) tika ievērojami samazināta. Filipa II valdīšanas beigās (1555–1598) valstī jau bija daudz problēmu: intrigas galmā, Romas katoļu baznīcas pretinieki, amatniecības un lauksaimniecības lejupslīde, korupcija Jaunajā pasaulē (aizsūtīto ierēdņu darbu bija ļoti grūti izkontrolēt). Spāņu kuģus atceļā no Amerikas bieži aplaupīja pirāti.

Anglijas karalistē absolūtisma tendences parādījās Elizabetes I laikā un turpinājās Stjuartu dinastijas valdīšanas laikā līdz 1640.–1642. gadam, kad parlaments uzsāka valsts politiskās sistēmas maiņu. 1649. gadā pēc parlamenta lēmuma karalim **Čārlzam I** nocirta galvu.

Francijas karalistē absolūtisms veidojās ilgstošā politiskās attīstības procesā un nostiprinājās tikai 17. gadsimta vidū pēc tam, kad 16. gadsimta sākumā tika pabeigta mūsdienu Francijas teritorijas iekarošana. Šarla VIII (1483–1498) un Luija XII (1498–1518) laikā sāk izteikti iezīmēties valsts centralizācijas tendences. Vienlaicīgi monarhi sāka retāk sasaukt ģenerālštatus. 16.–17. gadsimtā monarha varu nopietni varēja ietekmēt vienīgi Parīzes parlaments – augstākais likumdošanas un tās kontroles institūts.